

ANYANYELVÜNK
ÉVSZÁZADAI 8.
Hallgatói konferencia

NYELVÜNK VÁLTOZÁSA
ÉS VÁLTOZATAI

2022. JÚNIUS 10.
ELTE BTK, BUDAPEST, MÚZEUM KRT. 4/A
KARI TANÁCSTEREM

A KONFERENCIA SZERVEZŐI

Az ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének
Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke

Az ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi Tudományos Diákkörének
Benkő Loránd Nyelvtörténeti Hallgatói Műhelye

Farkas Tamás intézetigazgató, tanszékvezető

Sárosi Zsófia, a műhely szakmai vezetője

Szentgyörgyi Rudolf, a műhely szakmai vezetője

Sarnyai Vivien, a műhely hallgatói vezetője

PROGRAM

- 8:30-tól Regisztráció
- 9:00 – 9:10 Köszöntő: JUHÁSZ DEZSŐ, professor emeritus
- 9:10 – 9:20 Megnyitó: FARKAS TAMÁS,
a Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet igazgatója,
a Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék tanszékvezetője

1. szekció: Grammatika

Szekcióvezető: SZABÓ T. ANNAMÁRIA ULLA

- 9:20 – 9:35 KAULICS KRISZTINA VERONIKA: A *deviszont* stigmatizációjának kérdései a magyar standard-et beszélők attitűdjeinek tükrében. (Mélyinterjú a nyelvhasználók kis csoportjával)
- 9:35 – 9:50 ERDÉLYI KIARA: Távol mégis közel: a dupla irányjelöléssel rendelkező igekötős igék a régiségben és ma
- 9:50 – 10:05 SZABÓ DORINA SZABINA: Tárggyal egyező tárgyatlan igék konstrukcióinak funkcionális-kognitív nyelvészeti vizsgálata
- 10:05 – 10:20 LÁSZLÓ ISTVÁN: Mellékmondatbeli kötőmód használata két Jókai Mór-regényben
- 10:20 – 10:30 Kérdések és válaszok

Szünet

2. szekció: Nyelvtörténet és történeti névtan

Szekcióvezető: SZENTGYÖRGYI RUDOLF

10:40 – 10:55 SIPOS BÍBOR KLÁRA: Személynevek Csokonai Vitéz Mihály honfoglalási eposzának tervezetében

10:55 – 11:10 PENNA CONSTANZA: The possible influence of the Latin alphabet on the Székely alphabet

11:10 – 11:25 SURÁNYI ANNA: Batthyány Ferencné Svetkovics Katalin levele Nádasdy Tamásné Kanizsay Orsolyához

11:25 – 11:35 *Kérdések és válaszok**Ebédszünet***3. szekció: Területi nyelvváltozatok**

Szekcióvezető: BÁRTH JÁNOS

12:35 – 12:50 MOGA PETRA: „Ahol nem úgy beszélnek, ahogy én” – Vernakuláris nyelvváltozattal szembeni attitűd gyergyószéki középiskolások körében

12:50 – 13:05 CZIRFUSZ VIKTÓRIA: Munkahelyi interakciók két nyelven – Nyelvi gyakorlatok egy szlovákiai magyar gyógyszerértárban

13:05 – 13:20 BERECK ZSÓFIA MIRTILL: Nyugat-dunántúli középiskolások háttérének és nyelvi attitűdjeinek vizsgálata

13:20 – 13:30 *Kérdések és válaszok**Szünet***4. szekció: Nyelv és társadalom**

Szekcióvezető: JUHÁSZ DEZSŐ

13:40 – 13:55 MARTON ANGÉLA: Finnugor népek nyelvi identitásának vizsgálata

13:55 – 14:10 TALLÁROM RÉKA: Magyar szakos egyetemi hallgatók nyelvi attitűdjeinek vizsgálata

14:10 – 14:25 VÁRADI KRISZTIÁN: Az államnyelvi elemek ismeretének vizsgálata a kárpátaljai magyar diákok körében

14:25 – 14:40 KŐSZEGI ÁRON: A trianguláció alkalmazásának előnyei magazinok imázsának vizsgálatakor

14:40 – 15:55 PAPP CSONGOR ROLAND: Homoszexuális és heteroszexuális fiatal, egyetemista férfiak nyelvhasználata a feminitás és maszkulinitás szempontjából

15:55 – 15:05 *Kérdések és válaszok**Szünet*

5. szekció: Névтан

Szekcióvezető: SLÍZ MARIANNA

15:25 – 15:40 BALOGH ROLAND JÓZSEF, WENDL DÁVID: Apácaszakállastól Rinyaszentkirályig.

Gimnazisták viszonyulásai áltudományos helynév-etimológiákhoz

15:40 – 15:55 RASZTOVÁC HENRIETTA, RÓZSA VIOLA: Helynévi adatok gyűjtése közösségi oldalak segítségével online

15:55 – 16:10 LADÁNYI RICHÁRD: Személynévalapú kategorizáció a mindennapokban és az oktatás terén. A személynevek lehetséges sztereotípiaképző ereje

16:10 – 16:20 *Kérdések és válaszok*

Szünet

6. szekció: Funkcionális pragmatika és stilisztika

Szekcióvezető: SÁROSI ZSÓFIA

16:30 – 16:45 KMETTY KLAUDIA: Pandémiadiskurzusok – a járvány megnevezései és metaforizációi három évszázad sajtószövegeiben

16:45 – 17:00 DRESKA REGINA ZOÉ: A Covid-járvány metaforái a hivatalos magyar nyelvű kommunikációban

17:00 – 17:10 *Kérdések és válaszok*

17:10 – 17:15 Zárszó: SZENTGYÖRGYI RUDOLF

ELTE BENKŐ LORÁND
NYELVTÖRTÉNETI
HALLGATÓI MŰHELY

FB.: <https://www.facebook.com/ELTE-Benkő-Loránd-Nyelvtörténeti-Hallgatói-Műhely-244147618995333/>

Kapcsolat: sarnyaivivi@gmail.com

SZABÓ DORINA SZABINA (MA)

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

Témavezető: Kugler Nóra

Tárggyal egyező tárgyatlan igék konstrukcióinak funkcionális-kognitív nyelvészeti vizsgálata

Előadásom középpontjában az a jelenség áll, hogy bizonyos tárgyatlan igék a tárgyas igék morfoszintaktikai sémájába illeszkednek. Az előadás tehát egy szinkroniában is megtapasztalható mozgás problematizálásával csatlakozik a konferencia tematikájához. Az igyekeznek, szándékoznak, nekiáll, készül tárgyatlan igék ugyanis – amellett, hogy közvetlen -t ragos objektumtárggyal nem bővülnek – mutatnak tárgyi egyezést az őket közvetlenül bővítő főnévi igenév saját tárgyával: pl. igyekezlek megérteni téged, meggondolni készülték a dolgot. Célom a tárgyi egyezés pusztá regisztrálásán túl bemutatni a jelenség mögött feltételezett komplex tényezőket: reflektálok a magyar segédigés konstrukciók sajátosságaira, azok grammatikalizációs tendenciáira; számolok szemantikai asszociatív viszonyokkal, valamint az adott tárgyatlan igék „targyas(abb)nak” érzékelésével is. Konceptiómban a tárgyas igék a tranzitív (‘másra irányuló’) igék központi halmaza, és feltételezem, hogy bizonyos tranzitív, de tárgyatlan igék egy olyan sávban helyezkednek el, melyből lehetséges a mozgás a központi tárgyas igék felé, ami morfoszintaktikai következményekkel is jár. A vizsgálat így implikációkkal bír a tárgyasság prototípuselvű kezelésének kialakítása szempontjából is.

TALLÁROM RÉKA (OT)

Debreceni Egyetem

Témavezető: Reszegi Katalin

Magyar szakos egyetemi hallgatók nyelvi attitűdjének vizsgálata

A nyelvészetben és a szociológián belül jó ideje ismeretes, hogy az iskolai sikertelenség alapja sok esetben a nyelvi alapú megkülönböztetés. Ezt néhány éve a magyar oktatás vonatkozásában is egyértelműen kimutatták JÁNK ISTVÁN vizsgálatai a magyart tanító pedagógusok körében. Annak ellenére van ez így, hogy a leendő magyar szakos tanárok megtanulják, hogy nyelvi szempontból valamennyi nyelvváltozat azonos értékű, továbbá tanulnak a lingvizmus elméleti háttéréről, megítéléséről. Kérdéses azonban, hogy ezt az elméleti tudást mennyire tudják – akár tudatosan – alkalmazni a gyakorlatban. Előadásomban az erre irányuló vizsgálat eredményeit mutatom be, melyhez alapvetően a JÁNK ISTVÁN által kifejlesztett módszertant alkalmaztam, azt egy további kérdésblokkal bővítve. A vizsgálatban 50 magyar szakos hallgató vett részt. Az eredményekből kitűnik, hogy a nyelvjárási beszélő és/vagy korlátozott kódban felelő gyermek negatív megítélése mind a kapott érdemjegyekben, mind pedig a személyiségére vonatkozóan tetten érhető; azaz az elméleti ismereteket – még ha emlékeznek is rá – nem feltétlenül képesek a hallgatók konkrét feladathelyzetben alkalmazni.

VÁRADI KRISZTIÁN (MA)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász

Témavezető: Gazdag Vilmos

Az államnyelvi elemek ismeretének vizsgálata a kárpátaljai magyar diákok körében

A Kárpátalján uralkodó demográfiai helyzet következtében a térség magyar lakossága körében kisebbségi kétnyelvűség alakult ki, mivel a beszélők magyar anyanyelve alá van rendelve az ukrán államnyelvnek (Csernicskó 1998: 198). A kárpátaljai magyar nyelvjárások egyik sajátossága, hogy számos ukrán és orosz kölcsönszó honosodott meg a területen élők szókincsében (Gazdag 2016: 43–49). Ez azzal magyarázható, hogy a kölcsönszavakat a kisebbségi helyzetben lévők a domináns, többségi nyelvből veszik át saját szókincsükbe (Csernicskó–Hires 2003: 132). Az államnyelvi kontaktuselemek jelenléte megfigyelhető a kárpátaljai magyar diákok nyelvhasználatában is, viszont ezek a lexikai kölcsönzések a magyarországi diáknyelvben nem használatosak (Györke 1991: 70–71). Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy a Kárpátalján élő egyetemi és főiskolai hallgatók, valamint szakképzési intézetekben tanuló diákok mennyire ismerik a szláv kölcsönszavak jelentését, illetve mennyire figyelhető meg náluk az anyanyelvi dominancia (Beregszászi–Csernicskó 2003: 40–41) jelenléte.